

УХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради закладу
від 15.06.2023 р., протокол засідання №15

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор закладу _____ Катерина ПОДЖАРЕНКО
15.06.2023 р.

**Освітня програма
комунального закладу
«Вінницький ліцей №18»,
що реалізується
у 2023-2024 навчальному році**

м. Вінниця
2023

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
РОЗДІЛ I. Освітня програма початкової загальної середньої освіти (I ступінь)	11
1.1. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.	11
1.2. Перелік та пропонований зміст освітніх галузей.	13
1.3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти	13
1.4. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та методи навчання в початковій школі.....	14
1.5. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти	15
1.7. Опис та інструментарій оцінювання здобувачів початкової освіти.	15
РОЗДІЛ II. Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» цикл I (1-А, 1-Г, 2-А, 2-В класи), ЦИКЛ II (3-А клас)	19
2.1. Перелік та зміст освітніх компонентів системи початкової освіти в Проєкті	19
2.2. Очікувані результати навчання випускників проєктних класів.....	22
2.3. Рекомендовані форми організації освітнього процесу.....	22
2.4. Вимоги до дітей, які можуть розпочати навчання за Програмою.	23
РОЗДІЛ III. Освітня програма початкової школи за нетиповою інтегрованою освітньою системою А. Цимбалару «Світ чекає крилатих» (1-Б, 2-Г, 3-В,Г, 4-Г класи).....	24
3.1. Перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність.	25
3.2. Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання.	26
3.3. Форми організації освітнього процесу.	26
3.4. Опис та інструменти системи внутрішньошкільного забезпечення якості освіти.	27
РОЗДІЛ IV. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей.....	28
РОЗДІЛ V. Очікувані результати навчання здобувачів освіти	29
РОЗДІЛ VI. Тип документа про рівень Початкової освіти.....	31
Розділ VII. Навчальні плани (школа I ступеня)	32
Розділ VIII. Освітня програма базової середньої освіти (II ступеня)	37
8.1. Вимоги до осіб, які здобувають базову середню освіту.....	38
8.2. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти	39
8.3. Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентності)	39
8.4. Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:	41
Розділ IX. Навчальні плани (школа II ступеня)	42
РОЗДІЛ X. Освітня програма профільної середньої освіти (III ступінь)	42
Розділ XI. Навчальні плани (школа III ступеня)	47
Розділ XII. Очікувані результати навчання здобувачів освіти	48
Розділ XIII. Вимоги до осіб, які розпочнуть здобуття профільної середньої освіти. Рекомендовані форми організації освітнього процесу.....	52
13.1. Рекомендовані форми організації освітнього процесу	52
13.2. Опис та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти в освітньому закладі	53
13.3. Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентності)	54
13.4. Завдання моніторингу якості освіти:	55
13.5. Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:	56
Розділ XIV. Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами	57

Розділ XV. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій	63
Розділ XVI. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми.....	65
Розділ XVII. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.	66
РОЗДІЛ XVIII. Структура навчального року.....	67
РОЗДІЛ XIX. Модельні та навчальні програми для 5-х класів, календарне планування.....	67

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Найменування: комунальний заклад «Вінницький ліцей № 18»

Тип закладу: ліцей з початковою школою та гімназією

Кількісні показники 2023-2024 н.р.	
Мова навчання	українська
Кількість класів: школа I ступеня - 20 школа II ступеня - 27 школа III ступеня - 4 Всього: 51 клас	Загальне число учнів закладу: школа I ступеня - 615 учнів школа II ступеня - 878 учнів школа III ступеня – 148 учнів Всього: 1641 учнів
в т.ч. класів, що займаються в 1 зміну (1-3-і класи, 5-11-і класи) – 46 класів проміжну зміну (4-А, 4-Б, 4-В, 4-Г, 4-Д класи) – 5 класів	в т.ч. учнів, що займаються в зміну (1-3-і класи, 5-11-і класи) – 1481 учень проміжну зміну (4-А, 4-Б, 4-В, 4-Г, 4-Д класи) – 149 учнів

Структура 2023-2024 навчального року в комунальному закладі

Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» 2022-2023 навчальний рік розпочинається 01 вересня 2023 року святом – «День знань» і закінчується не пізніше 28 червня 2024 року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

- I семестр – з 01 вересня 2023 року по 22 грудня 2023 року;
- II семестр – з 08 січня 2024 року по 31 травня 2024 року.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

- осінні – з 23 жовтня 2023 року по 29 жовтня 2023 року;
- зимові – з 22 грудня 2023 року по 07 січня 2024 року;
- весняні – з 25 березня 2024 року по 31 березня 2024 року.

Організація освітнього процесу в комунальному закладі

Комунальний заклад «Вінницький ліцей № 18» у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Положенням про навчальний заклад, нормативно-

правовими актами та Статутом закладу.

Головною метою навчального закладу є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності, тобто новий випускник.

Головним завданням навчального закладу є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;
- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

Навчальний заклад несе відповідальність перед особою, суспільством, державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів;
- дотримання фінансової дисципліни.

У відповідності до чинного законодавства навчальний заклад здійснює освітній процес відповідно до рівнів повної загальної середньої освіти:

I ступінь – початкова освіта;

II ступінь – базова середня освіта;

III ступінь – профільна середня освіта.

Початкова школа включає два класи з інклюзивною формою навчання (1-Б клас, один учень, Якименко Олександр Михайлович; 2-В клас, одна учениця, Похилюк Анастасія Володимирівна).

Базова середня школа – один клас за інклюзивною формою навчання (5-Д клас – один учень, Колібабчук Назарій Олександрович).

Тринадцять учнів навчається за індивідуальною формою навчання (педагогічний патронаж), 176 – сімейна форма навчання.

Призначення кожного рівня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад та окреслено у відповідних освітніх програмах.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення школи є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, а також:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності, участь в олімпіадах різних рівнів, конкурсах ім. Т.Г. Шевченка, ім. П. Яцика, МАН, фестивалях, різноманітних акціях, волонтерській діяльності, роботі спортивних секцій та гуртках різноманітного спрямування.

Освітні програми, реалізовані в закладі, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

У навчальному закладі створені та функціонують предметні методичні об'єднання, творчі групи, соціально-психологічна служба.

Сучасний підхід до стратегії розвитку освіти наголошує, що якість освіти є найефективнішим засобом для задоволення освітніх потреб суспільства, сім'ї, дитини. Тому управління школи зосереджене на управлінні якістю освіти.

Школа працює на задах Педагогіки партнерства. Вона допомагає батькам розширювати знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06 березня 2002 року за №229/6517 (зі змінами).

Освітній процес у 2023-2024 році в комунальному закладі здійснюється відповідно до потреб забезпечення всебічного розвитку, виховання та соціалізації особистостей учнів, формування в них ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, за освітньою програмою комунального закладу «Вінницький ліцей № 18», яка розроблена на основі таких нормативних документів:

- постанова КМУ від 21.02.2018 р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами)
- постанова КМУ від 24.07.2019 №688; (1-4 класи),
- постанова КМУ від 23.11.2011 №1392; (5-11 класи),
- навчальних планів Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти II-III ступенів,
- Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказ МОН України від 07.04.2021 №1/9-188 «Щодо освітніх програм»;
- Наказ МОН України від 13.07.2021 р. №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Лист ДСЯО від 06.08.2020 №01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми ІНТЕЛЕКТ України»;

- Лист ДСЯО від 22.09.2020 року № 01/01-23/1115 «Щодо результатів експертизи освітньої програми «Світ чекає крилатих».

Школа І ступеня

- для 1-2-х класів за навчальним планом, розробленим відповідно до Державного стандарту початкової освіти (2018 р.), Типової освітньої програми розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- для 3-4-х класів за навчальним планом, розробленим відповідно до Державного стандарту початкової освіти (2018 р.), Типової освітньої програми розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- для 1-Д, 2-Б, 3-Г, 4-В, 4-Г класів за Державним стандартом початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688), Наказ МОН України від 07.04.2021 №1/9-188 «Щодо освітніх програм», Лист ДСЯО від 22.09.2020 року № 01/01-23/1115 «Щодо результатів експертизи освітньої програми»;
- для 1-В, 1-Г, 2-А, 2-Г, 3-А, 3-В, 4-А класу за Державним стандартом початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688), Наказ МОН України від 07.04.2021 №1/9-188 «Щодо освітніх програм», Лист ДСЯО від 06.08.2020 №01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми ІНТЕЛЕКТ України».

Школа ІІ ступеня

- для 5-А, 5-Б, 5-В, 5-Д та 6-х класів розроблено за типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженою наказом Міністерством освіти і науки України від 19.02.2021 року № 235 (додатки 1, 3);
- для 5-Г класу за Нетиповою інтегрованою освітньою системою Цимбалару А.Д. для закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою, що впроваджуватимуть інноваційний освітній проєкт всеукраїнського рівня «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування базової загальної освіти» на квітень 2021 – грудень 2026 роки (наказ МОН України № 484 від 29.04.2021);

- для 7-9-х класів розроблено за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН освіти і науки України від 20.04.2018 р. №405 (таблиця 1);

Навчальні плани школи II ступеня передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається педагогічною радою закладу самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу та відображається в пояснювальній записці навчального плану закладу.

Варіативна складова навчальних планів використовується на підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план закладу повинен містити усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів цієї Типової освітньої програми.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Школа III ступеня

- для 10-11-х класів розроблено за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом МОН освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 408 (таблиця 2, таблиця 3). Варіативну складову навчальних планів затверджено педагогічною радою від 15.06.2023 року № 15.

Інваріантна складова Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти реалізується у навчальних планах комунального закладу в повному обсязі.

Години варіативної складової навчального плану комунального закладу передбачаються на:

- в 1-А, 1-Б класах - з української мови (1 година);
- в 1-В, 1-Г, 2-А, 2-В, 2-Г, 2-Д класах - з математики (1 година);
- в 2-А, 2-Г класах – з інформатики (1 година);
- в 1-Д, 2-Б класах - з музичного мистецтва (1 година);
- в 10-А класі – з математики (6 годин), 10-Б класі - з історії України (1,5 години), математики (2 години).
- в 11-А, 11-Б класах - з української мови (2 години), історії України (1,5 години), математики (2 години).

РОЗДІЛ I. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПОЧАТКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (I СТУПІНЬ)

Типова освітня програма початкової освіти (1-4 класи) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (таблиці 1-3).

Типова освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей початкової освіти, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості початкової освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

1.1. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження:

- для учнів 1-х класів закладу загальної середньої освіти I ступеня складає 805 годин/навчальний рік, 23 години на тиждень;
- для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік, 25 годин на тиждень;
- для 3-х класів - 910 годин/навчальний рік, 26 годин на тиждень;
- для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік, 26 годин на тиждень.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладу загальної середньої освіти I ступеня (Таблиці 1, 2, 3, 4, 5).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є

спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову та варіативну складову.

Освітня галузь «**Мовно-літературна**» реалізується з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах через окремі предмети:

- для 1-4-х класів: «Українська мова» та «Інтегрований курс «Я досліджую світ. Мовно-літературна галузь»;

- для 1-4-х класів: «Іншомовна освіта (англійська мова)».

Освітня галузь «**Математична**» в 1-4-х класах реалізується через однойменний окремий предмет «Математика» та «Інтегрований курс «Я досліджую світ. Математична галузь».

Освітня галузь «**Природнича**» в 1-4-х класах реалізується через окремий предмет «Інтегрований курс «Я досліджую світ. Природнича галузь».

Освітня галузь «**Громадянська та історична**» в 1-4-х класах реалізується предметом «Інтегрований курс «Я досліджую світ. Громадянська та історична галузь».

Освітня галузь «**Соціальна і здоров`язбережна**» в 1-4-х класах реалізується через «Інтегрований курс «Я досліджую світ. Соціальна і здоров`язбережна галузь».

Освітня галузь «**Фізкультурна**» в 1-4-х класах реалізується через навчальний предмет «Фізична культура».

Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Освітня галузь «**Технологічна**» в 1-4-х класах реалізується через «Інтегрований курс «Я досліджую світ. Технологічна галузь».

Освітня галузь «**Інформатична**» в 3-4-х класах реалізується через окремий предмет «Інформатика».

Освітня галузь «**Інформатична**» в 2-х класах реалізується через окремий предмет інтегрованого курсу «Я досліджую світ. Інформатична галузь».

Освітня галузь «**Інформатична**» в 1-х класах реалізується через інтегрований курс «Я досліджую світ».

Освітня галузь «**Мистецька**» реалізується в 1-4-х класах окремими предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні предметів «Іноземна мова» (англійська), «Інформатика», відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» формується з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Середня наповнюваність 1-их класів – **32 учні**. Середня наповнюваність 2-4-их класів – **30 учнів**.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

До освітньої програми додано навчальний план, що пропонує підхід до організації освітнього процесу: базовий навчальний план початкової освіти для 1-4-х класів з українською мовою навчання **під керівництвом Шияна Р.Б. (таблиці 1, 2, 3)**; навчальний план нетипової інтегрованої освітньої системи А. Цимбалару для 1-4-их класів **«Світ чекає крилатих» (таблиця 4)**; нетиповий навчальний план початкової школи з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом **«Інтелект України» (таблиця 5)**.

1.2. Перелік та пропонований зміст освітніх галузей.

Освітню програму укладено за таким освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна та здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО).

1.3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у

рамках кожної освітньої галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти, описані в програмах кожної освітньої галузі.

Освітня програма має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**: 1) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та однією з іноземних мов; 2) математична; 3) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; 4) інноваційність; 5) екологічна; 6) інформаційно-комунікаційна; 7) здатність до навчання впродовж життя; 8) громадянські та соціальні компетентності; 9) культурна; 10) підприємливість та фінансова грамотність;

та **наскрізних умінь**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

1.4. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та методи навчання в початковій школі

- очна (денна) з використанням різних типів уроків та навчально-практичних занять,
- індивідуальна,
- дистанційна,
- сімейна,
- інклюзивна.

Основними формами організації освітнього процесу в початкових класах є різні типи уроку, а також екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, дослідницькі, інформаційні та мистецькі проєкти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

1.5. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося 7 років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося 6 років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться 6 років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

1.6. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти
Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності початкових класів: освітній процес в 1-4-х класах у 2023-2024 навчальному році забезпечує 28 педагогічних працівники. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин здійснюється протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності початкових класів;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності початкових класів;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями початкових класів результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти початкових класів:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників початкових класів;
- дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу.

1.7. Опис та інструментарій оцінювання здобувачів початкової освіти.

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладу здійснюється відповідно до наказу МОН України від 13.07.2021 р. № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» [на сайті МОН](#).

Методичні рекомендації окреслюють підходи оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти в умовах особистісно зорієнтованого і компетентнісного навчання.

Однією з ключових змін в оцінюванні є підхід до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета/курсу запропоновано використовувати вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу, яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

У початковій школі запроваджують поняття вербальної оцінки (оцінювальне судження) та рівневої оцінки (оцінювальне судження із зазначенням рівня результату). Вербальну і рівневу оцінку можна виражати як усно, так і письмово. Рівень результату навчання педагоги визначають з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами – «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В).

Результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4 класах виражають вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою за вибором закладу (схвалено на педагогічній раді).

Вчителі початкових класів використовують «Орієнтовну рамку оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів», яка дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання і покликана допомогти формувати оцінювальні судження та визначати рівень результату навчання.

Особливості організації оцінювання в певному класі можуть ініціюватися вчителем і бути затвердженими на засіданні педагогічної ради закладу.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють).

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання, мета якого - відстеження особистісного розвитку учнів й опанування навчального досвіду;
- підсумкового оцінювання, мета якого - співвіднести навчальні досягнення учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Держстандартом або освітньою програмою.

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно. Для ефективності формувального оцінювання вчителі дотримуються наступного алгоритму під час його організації:

1. формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей;

2. визначення разом з учнями критеріїв оцінювання;
3. формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання;
4. створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
5. коригування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учнів за рік. Під час такого оцінювання вчителі зіставляють навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладу з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формування оцінювання. Підсумкову оцінку за рік рекомендовано визначати з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

З метою відстеження якості надання освітніх послуг для здобувачів початкової загальної освіти, корекції та прогнозування її розвитку в закладі загальної середньої освіти запроваджується моніторинг навчальних досягнень учнів на внутрішньошкільному рівні (в кінці першого і другого циклів навчання).

Програмою передбачено виявлення динаміки розвитку якісних показників навчальних досягнень дитини відносно неї самої. Це простежується у визначенні в кінці кожного структурного компоненту змісту програми в окремому предметі термінів і понять, які має доцільно застосовувати дитина (без їх визначення), системи вправ із програмованою помилкою, узагальненої презентації опанованого матеріалу як опису за пропонованою структурою тощо. Такий підхід створює умови для усунення психологічного тиску та сприятиме опануванню учнями способів самоконтролю, самооцінювання й самокорекції.

Загальні адаптовані «Критерії оцінювання здобувачів початкової освіти комунального закладу «Вінницький ліцей № 18» подано у **Додатку 1** до Освітньої програми.

Проте у закладі наявні критерії (**Додаток 2**), які розроблені для оцінювання різних видів завдань, для різних занять та навчальних тем і знаходяться у вчителів початкових класів.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольооцінювальна діяльність набуває для здобувачів формування характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу

кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів. Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування проводяться діагностувальні роботи, аналіз яких дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Критерії оцінювання учнів початкової школи наведено у додатку 1, 2.

РОЗДІЛ II. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ» ЦИКЛ I (1-В, 1-Г, 2-А, 2-Г КЛАСИ), ЦИКЛ II (3-А, 3-В, 4-А КЛАС)

Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» розроблена з метою виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. №87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688), наказу МОН України від 07.04.2021 №1/9-188 «Щодо освітніх програм», Листа ДСЯО від 06.08.2020 №01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми ІНТЕЛЕКТ України».

Відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 33) Програма визначає:

- вимоги до дітей, які можуть розпочати навчання за цією Програмою;
- перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність, що презентовано в органічній єдності та взаємозв'язку концептуальних засад, цілей, змісту, методів, форм і засобів освітнього процесу в початковій школі Проєкту, а також освітніх програм для 1–3-х класів з мовно-літературної (українська мова, іншомовна освіта), математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної та здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної освітніх галузей;
- загальний обсяг навчального навантаження учнів 1–4-х класів Проєкту й очікувані результати навчальної діяльності учнів.

2.1. Перелік та зміст освітніх компонентів системи початкової освіти в Проєкті

Згідно із Законом України «Про освіту» початкова освіта в Проєкті як перший рівень повної загальної середньої освіти, що відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій, забезпечує, зокрема, наступність із дошкільним періодом і здатність дитини виконувати під керівництвом учителя прості завдання в типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері навчання, а також готовність дитини до навчання на наступному рівні (Закон України «Про освіту», стаття 10).

Цілями початкової освіти в Проєкті визнано всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості й допитливості. Зазначені цілі досягаються через модернізацію початкової освіти в Проєкті на засадах компетентнісного підходу, концептуальною метою якого є становлення учня як суб'єкта життєдіяльності завдяки сформованості системи взаємопов'язаних

ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей. Компетентність трактуємо відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 1) як інтегровану якість особистості, що являє собою динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Компетентнісна початкова освіта в Проєкті: втілює в життя основні положення компетентнісного підходу та розпочинає процес формування в учнів молодшого шкільного віку ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей. Як органічно взаємопов'язані складові будь-якої компетентності розглядаються: знання; інтелектуальні та практичні вміння й навички (зокрема, такі наскрізні вміння, як читання з розумінням, висловлення власної думки усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, конструктивне керування емоціями, оцінювання ризиків, прийняття рішень, розв'язування проблем, здатність співпрацювати з іншими людьми (Закон України «Про освіту», стаття 1); ставлення та цінності. У Проєкті реалізується системна модель формування в учнів ключових компетентностей, яка дозволяє повною мірою задіяти потенціал закладу освіти завдяки поєднанню предметно-тематичної, міжпредметної та виховної моделей. Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі органічного поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їх компонентів; нелінійність - у необхідності конструювання освітньої системи як гнучкого багатоваріантного системного утворення з правом вибору суб'єктами освітнього процесу одного/декількох варіантів його організації, у тому числі й за індивідуальною освітньою траєкторією; здатність до самоорганізації - у переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищенні ролі самоосвіти.

Зміст початкової освіти в Проєкті визначено відповідно до дидактичних основ конструювання змісту освіти та передбачається, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, а з іншого - формування в учнів соціальної, громадянської, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту (EQ).

Як концептуальні засади STEM-освіти, що реалізуються в Проєкті, визначено низку взаємопов'язаних положень.

1. STEM-освіта має бути неперервною: розпочинатися в дошкільному віці й тривати протягом усього життя. Раннє залучення дитини до STEM-освіти не лише сприяє розвитку креативного мислення та формуванню дослідницької компетентності, а й поліпшує соціалізацію особистості, оскільки розвиває

комунікативні компетентності під час роботи в команді.

2. STEM-освіта є «містком» між навчанням учнів/студентів та їхньою кар'єрою.

3. Мета STEM-освіти в системі загальної середньої освіти - розвивати в учнів інтерес до навчальних предметів природничо-математичного циклу, а також формувати в них систему взаємопов'язаних компетентностей, зокрема концептуальної (розуміння природничо-наукових і математичних концепцій, операцій та відношень), стратегічної (здатність формулювати й розв'язувати наукові, технічні та технологічні проблеми), когнітивної (здатність логічно мислити, пояснювати, аргументувати, а також здатність до рефлексії), операційної (здатність охайно та гнучко виконувати операції), аксіологічної (здатність розглядати об'єкт як корисний одночасно зі здатністю вірити у власну ефективність).

4. Характерними для STEM-освіти в системі загальної середньої освіти є:

- фундаменталізація освіти, що виявляється в поглибленому вивченні предметів природничо-математичного циклу;

- інтегроване навчання за темами, а не за предметами, що здійснюється на засадах міждисциплінарного та проектного підходів;

- навчання на основі власних відкриттів, спрямоване на формування в учнів дослідницької компетентності, опанування учнями алгоритму розв'язання винахідницьких задач, інноваційної стратегії розробки проектів;

- практична спрямованість навчання (на основі здобутих знань учні на уроках створюють прототипи/моделі реальних об'єктів, процесів або продукти сучасної індустрії);

- посилена увага до вивчення англійської мови, оскільки найбільш значущі наукові друковані та Інтернет-ресурси публікуються саме цією мовою.

5. STEM-освіта може реалізовуватися як під час уроку, так і в позаурочний час. Найоптимальнішим є органічне поєднання обох підходів.

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти формування в учнів початкової школи 11 ключових компетентностей, що зазначені в Законі України «Про освіту» (стаття 12), здійснюється за такими освітніми галузями:

1. Мовно-літературна освітня галузь.

2. Математична освітня галузь.

3. Природнича освітня галузь.

4. Технологічна освітня галузь.

5. Інформатична освітня галузь.

6. Соціальна і здоров'язбережна освітня галузь.

7. Громадянська та історична освітня галузь.

8. Мистецька освітня галузь.

9. Фізкультурна освітня галузь.

Для кожної з наведених освітніх галузей відповідно до принципу наступності та перспективності окремих рівнів освіти визначено мету, завдання й загальні результати I циклу початкової освіти, що відображені в освітніх програмах відповідних освітніх галузей.

2.2. Очікувані результати навчання випускників проєктних класів

У повному обсязі реалізують вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів молодшого шкільного віку після першого циклу початкової освіти, що визначені Державним стандартом початкової освіти. Встановлення ступеня досягнення учнями 1-4-х класів освітніх програм «Інтелект України» відповідних освітніх галузей, здійснюється відповідно до Державного стандарту початкової освіти за допомогою формувального оцінювання, що має на меті:

- супроводжувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку учнів;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати хід реалізації освітньої програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб учнів;
- підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих результатів;
- запобігати побоюванням помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях;
- виховувати ціннісні якості особистості.

2.3. Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Згідно з принципом єдності змістового та процесуально-діяльнісного (методи, форми, засоби освітнього процесу) компонентів освіти й відповідно до основних положень Концепції «Нова українська школа», Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти в освітньому процесі 1-4-х класів реалізуються: інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, технологія STEM-освіти, технологія раціонального читання, технологія повного засвоєння навчальних одиниць, технологія збагачення освітнього процесу.

Проєктний клас працює за авторськими навчально-методичними комплектами (навчальна програма, методичні рекомендації для вчителя, посібники, зошити з друкованою основою, мультимедійні засоби навчання

тощо), що реалізують освітні завдання Проєкту відповідно до вікових можливостей дітей молодшого шкільного віку, мають відповідний гриф Міністерства освіти і науки України та видаються позабюджетним коштом.

2.4. Вимоги до дітей, які можуть розпочати навчання за Програмою.

Зарахування учнів до проєктного класу відбувається відповідно до чинного законодавства на підставі заяв батьків або осіб, які їх замінюють. Згідно із Законом України «Про освіту» початкова освіта в Проєкті розпочинається переважно із шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, можуть навчатися в проєктних класах цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року на бажання батьків або осіб, які їх замінюють. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти в Проєкті з іншого віку (Закон України «Про освіту», стаття 12).

РОЗДІЛ III. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗА
НЕТИПОВОЮ ІНТЕГРОВАНОЮ ОСВІТНЬОЮ СИСТЕМОЮ
А. ЦИМБАЛАРУ «СВІТ ЧЕКАЄ КРИЛАТИХ» (1-Д, 2-Б, 3-Г, 4-В, 4-Г
КЛАСИ)

Нетипову інтегровану освітню систему А.Цимбалару «Світ чекає крилатих» для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (далі Програма) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», за Державним стандартом початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688), Наказ МОН України від 07.04.2021 №1/9-188 «Щодо освітніх програм», Лист ДСЯО від 22.09.2020 року № 01/01-23/1115 «Щодо результатів експертизи освітньої програми»;

Відповідно до визначених у Державному стандарті цілей початкової освіти, Програму розроблено з метою нормативного забезпечення гармонійного розвитку та виховання особистості дитини для застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях та закладання основ її особистісного зростання на наступному рівні освіти.

Відповідно до мети визначено стратегічні завдання, на виконання яких спрямовано Програму:

- становлення особистості дитини, її духовний, психічний, соціальний, фізичний розвиток, розвиток пізнавальних здібностей;
- морально-етичне, громадянське, патріотичне, естетичне, трудове, екологічне виховання дитини;
- формування цілісного наукового образу світу;
- формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до самої себе, родини, громади, школи й навчання;
- психолого-педагогічна адаптація дитини до шкільного життя; формування ключових і предметних компетентностей;
- формування культури міжособистісної взаємодії у різних формах і видах діяльності;
- формування здатності до самовираження, зміни власної поведінки відповідно до потреб стійкого розвитку (соціально-правової, екологічно доцільної і здоров'язбережувальної та безпечної) у різних життєвих ситуаціях.

Програму розроблено на певних принципах і підходах. Зокрема, на принципах гуманізації (який є системоутворювальним), прогностичності, розвитку, цілісності; на таких підходах, як особистісний, діяльнісний, компетентнісний, інтегрований, системний. Тож, Програма закладає основи для

побудови освітнього процесу як системи на засадах гуманної педагогіки, із особистісною орієнтацією навчання, а відповідно й інтегрованим підходом до структурування його змісту, діяльнісним – до організації та компетентнісним – до визначення освітніх результатів.

3.1. Перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність.

В основу систематизації змісту початкової загальної освіти в Програмі покладено визначені Державним стандартом початкової освіти освітні галузі. Водночас, ґрунтуючись на засадах діяльнісного та особистісного підходів, структурування змісту здійснено за провідними стилями навчальної діяльності учнів: логіко-математичним, вербально-лінгвістичним, моторно-рухливим, натуралістичним, музично-ритмічним. Зважаючи на зазначене та з огляду на визначені цілі та завдання у Програмі визначено шість предметів вивчення. Зокрема, освітні галузі «Природнича», «Громадянська та історична», «Соціальна і зров'язбережувальна» реалізуються через інтегрований предмет «Всесвіт». Цей предмет забезпечує організацію навчальної діяльності учнів за таким провідним стилем, як натуралістичний.

Освітня галузь «Мовно-літературна» та вербально-лінгвістичний стиль діяльності з урахуванням вікових особливостей учнів реалізуються через предмети мова навчання: українська, мова вивчення: англійська.

Освітня галузь «Математична» реалізується через інтегрований предмет математика, що має математичний і логічний складники. Відповідно цей предмет забезпечує організацію навчальної діяльності учнів за логіко-математичним стилем.

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується предметом фізична культура. З метою оптимізації навчального навантаження учнів у Програмі передбачено варіативність його викладання з урахуванням бажання батьків і наявності відповідних умов у закладі освіти.

Освітні галузі «Мистецька», «Технологічна» та «Інформатична» реалізуються через інтегрований предмет арт-технології та ІКТ, який забезпечує організацію навчальної діяльності учнів переважно за музично-ритмічним, вербально-лінгвістичним та моторно-рухливим стилями. Програму цього предмета структуровано за концентрами «Музичне мистецтво», «Арт-технології» /«Образотворче мистецтво», «Handmade-мистецтво»/, а з другого класу концентр «ІКТ», з третього «Інформатика (ІКТ)» У програмі передбачено варіативність викладання предмета з урахуванням бажання батьків і наявності відповідних умов у закладі освіти.

Зважаючи на мету, принципи й підходи її побудови у Програмі визначено

вимоги до результатів навчання в 1 і 2 класах першого циклу та 3-4 класах другого циклу початкової освіти за кожним предметом вивчення. Зокрема, показники розвитку дитини, виражені в навчальних діях, і відповідний зміст розвитку учнів засобами предмета вивчення. Визначені показники є складниками як предметних, так і ключових компетентностей, передбачених Законом України «Про освіту» та рекомендацією 2018/0008 (NLE) Європейського Парламенту ради (ЄС) від 17 січня 2018 р. (Оновлена редакція ключових компетентностей для навчання впродовж життя).

Ці вимоги є обов'язковими для закладів освіти, які обиратимуть Програму як основу для побудови власних освітніх програм.

3.2. Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання.

Загальний обсяг навчального навантаження подано у Типовому навчальному плані із зазначенням загальнотижневого і загальнорічного навантаження (таблиця 4). Програмою передбачено спрямування варіативного складника змісту освіти на забезпечення диференціації, індивідуалізації, задоволення освітніх потреб груп і окремих учнів.

Освітні програми можуть вирізнятись від Типової певною комбінацією варіативних концентрів предметів фізична культура і арт-технології та обсягом вивчення предметів математика, мова навчання: українська, мова вивчення: англійська, всесвіт (базовий або розширений рівень), що відображається на кількості годин у навчальному плані. Типовий навчальний план зорієнтовано на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Водночас, освітні програми можуть мати корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами. Він розробляється на основі освітньої програми «Окрилення» і даної Програми.

3.3. Форми організації освітнього процесу.

Програму побудовано з урахуванням зміни позиції сучасного вчителя з носія й транслятора знань на тьютора та фасилітатора. Вчитель, володіючи різноманітним педагогічним репертуаром, обирає найбільш доцільні для конкретного учня форми, методи та прийоми навчання. Їх вибір для реалізації Програми має здійснюватись з позиції створення освітнього простору учнів. Це передбачає формування цілісності знань на засадах міжпредметної інтеграції й урахування вікових та індивідуальних особливостей дитини, що впливають на перебіг і результативність її навчальної діяльності й забезпечення просування за індивідуальною освітньою траєкторією в різних площинах.

3.4. Опис та інструменти системи внутрішньошкільного забезпечення якості освіти.

Оцінювання навчальних досягнень учнів зорієнтоване на формування його рефлексивної позиції, мотивації на досягнення успіху в особистісному зростанні. Основними об'єктами оцінювання є складники предметних компетентностей, виражені у навчальних діях. Перевірку навчальних досягнень учнів здійснюють з урахуванням принципів психологічної комфортності й здоров'язбережувального характеру навчально-виховного процесу.

У першому циклі (1-2 класи) оцінювання навчальних досягнень учня здійснюють вербально у формі словесної характеристики результату й процесу навчальної діяльності, яка орієнтує його на визначення нових завдань щодо подальшого засвоєння програмового матеріалу. Воно має бути чітким, аргументованим і сприяти формуванню в учня умінь само і взаємооцінювання. У другому циклі (3-4 класи) оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюють завдяки формувальному оцінюванню дотримуватись методичних рекомендацій, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 №813.

З метою відстеження якості надання освітніх послуг для здобувачів початкової загальної освіти, корекції та прогнозування її розвитку в закладі загальної середньої освіти може запроваджуватись моніторинг навчальних досягнень учнів на внутрішньошкільному рівні (в кінці першого і другого циклів навчання).

Програмою передбачено виявлення динаміки розвитку якісних показників навчальних досягнень дитини відносно неї самої. Це простежується у визначенні в кінці кожного структурного компоненту змісту програми в окремому предметі термінів і понять, які має доцільно застосовувати дитина (без їх визначення), системи вправ із програмованою помилкою, узагальненої презентації опанованого матеріалу як опису за пропонованою структурою тощо. Такий підхід створює умови для усунення психологічного тиску та сприятиме опануванню учнями способів самоконтролю, самооцінювання й самокорекції.

РОЗДІЛ IV. ПЕРЕЛІК, ЗМІСТ, ТРИВАЛІСТЬ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах. У початковій школі здійснюватиметься поділ класів на групи при вивченні іноземних мов та інформатики відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

РОЗДІЛ V. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1.	Вільне володіння державною	Уміє: усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовий вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.
2.	Спілкування іноземними мовами	Розуміє: прості висловлювання іноземною мовою, спілкується нею у відповідних ситуаціях, оволодіває навичками міжкультурного спілкування.
3.	Математична компетентність	Уміє виявляти прості математичні залежності в навколишньому світі, моделює процеси та ситуації із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлює ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини.
4.	Компетентності у галузі природничих наук, техніки, технологій	Уміє: пропонувати нові ідеї, прагне до пошуку та допитливості, самостійно чи в групі спостерігає та досліджує, формулює припущення і робить висновки на основі проведених дослідів, прагне пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження
5.	Інноваційність	Учень/учениця відкритий до нових ідей, ініціює зміни у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), забезпечує подальшу здатність успішно навчатися, відчуває себе частиною спільноти і бере участь у справах громади.
6.	Екологічна компетентність	Усвідомлює основи екологічного природокористування, дотримується правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміє важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства. Розуміє взаємозв'язок людини й навколишнього середовища та її залежність від природних ресурсів; готовий обговорювати питання, пов'язані із збереженням навколишнього середовища на рівні свого регіону, держави та на глобальному рівні; уміє презентувати та обґрунтовувати проекти, спрямовані на збереження довкілля та забезпечення його сталого розвитку.
7.	Інформаційнокомунікаційна компетентність	Уміє опановувати основу цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатний безпечно та етично використовувати засоби інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.
8.	Навчання впродовж життя	Опановує уміння і навички, необхідні для подальшого навчання, організовує власне навчальне середовище, вміє здобувати нову інформацію з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначає власні навчальні цілі та способи їх досягнення, навчання працювати самостійно та в групі.
9.	Громадянські та соціальні компетентності	Усвідомлює рівні права і можливості, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, є активним у житті класу та школи, поважає права інших осіб, уміє діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінує культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливо ставиться до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримується здорового способу життя. Дає обґрунтовану оцінку особливостям життєдіяльності в демократичному суспільстві, презентує свою роль у його розвитку; висловлює свою громадянську позицію та свої погляди щодо різноманітних соціальних проблем як у власній країні, так і у світовому просторі; дискутує довкола питань про свою роль і місце у сучасному середовищі, обґрунтовуючи власні погляди конкретними прикладами із життя світової спільноти
10.	Культурна компетентність	Долучається до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості
11.	Підприємливість, фінансова грамотність	Уміє застосовувати на практиці набуті знання; прагне до гідної соціальної та професійної самореалізації, ініціативний, готовий брати відповідальність за власні рішення, вміє організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлює етичних цінностей ефективної співпраці, готовий до втілення в життя ініційованих ідей, приймає власні рішення.
12.	Здоров'я і безпека	Уміє дискутувати довкола питань здоров'я людини; усвідомлює вплив шкідливих звичок на здоров'я людини; дотримується правил дорожнього руху, правил поведінки на воді та в інших місцях

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовою освітньою програмою.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

РОЗДІЛ VI. ТИП ДОКУМЕНТА ПРО РІВЕНЬ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

- свідоцтво про здобуття початкової освіти (на сайті ЄДЕБО) 4-ї класи
- свідоцтво досягнень (підсумковий звіт)– у 1-2-х класах (червень);
- свідоцтво досягнень (підсумковий звіт) - у 3-4-х класах (червень).

РОЗДІЛ VII. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ (ШКОЛА І СТУПЕНЯ)

Таблиця 1

2023-2024 н.р., НУШ, автор Шиян Р.Б.

1-2-і класи (I цикл)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		1-А, 1-Б	2-В, 2-Д		
Мовно-літературна	Українська мова	5+1	5		
	Іноземна мова (англійська)	2	3		
Математична	Математика	3	3+1		
Мовно-літературна	<i>Інтегрований курс</i> «Я досліджую світ»	7	2	8	2
Математична			1		1
Природнича			2		2
Технологічна			1		1
Громадянська та історична			0,5		0,5
Соціальна і здоров'язбережна			0,5		0,5
Інформатична					1
Мистецька			Музичне мистецтво		1
	Образотворче мистецтво	1	1		
Фізкультурна	Фізична культура	3	3		
Усього		19+3 +1	21+3 +1		
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1		
<i>Гранично допустиме тижневе навантаження на учня</i>		20	22		
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25		

Примітка. Навчальний план для 1-2-х класів розроблено за Державним стандартом початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688) і Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти». Авторський колектив учасників проекту «Нова українська школа – 2» під керівництвом Шияна Р.Б.

2023-2024 н.р., НУШ, автор Шиян Р.Б.

3-4-і класи (II цикл)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		3-Б, 3-Д	4-Б, 4-Д
Мовно-літературна	Українська мова	5	5
	Іноземна мова (англійська)	3	3
Математична	Математика	4	4
Мовно-літературна	<i>Інтегрований курс «Я досліджую світ»</i>	2	2
Математична		1	1
Природнича		2	2
Технологічна		1	1
Громадянська та історична		0,5	0,5
Соціальна і здоров'язбережна		0,5	0,5
Інформатична		Інформатика	1
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього		22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0
Індивідуальні та групові заняття		0	0
<i>Гранично допустиме тижневе навантаження на учня</i>		<i>23</i>	<i>23</i>
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	25

Примітка. Навчальний план для 3-4-их класів розроблено за Державним стандартом початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688), і Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти». Авторський колектив учасників проекту «Нова українська школа – 2» під керівництвом Шияна Р.Б.

2023-2024 н.р., НУШ, автор Шиян Р.Б.

1-4-і класи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		Кількість годин на тиждень у класах		Кількість годин на тиждень у класах		Кількість годин на тиждень у класах	
		1-А, 1-Б		2-В, 2-Д		3-Б, 3-Д		4-Б, 4-Д	
Мовно-літературна	Українська мова	5+1		5		5		5	
	Іноземна мова (англійська)	2		3		3		3	
Математична	Математика	3		3+1		4		4	
Мовно-літературна	<i>Інтегрований курс «Я досліджую світ»</i>	2		2		2		2	
Математична		1		1		1		1	
Природнична		2		2		2		2	
Технологічна		1		1		1		1	
Громадянська та історична		0,5		0,5		0,5		0,5	
Соціальна і здоров'язбережна		0,5		0,5		0,5		0,5	
Інформатична		Інформатика (3-4кл.)	-		1		1		1
Мистецька	Музичне мистецтво	1		1		1		1	
	Образотворче мистецтво	1		1		1		1	
Фізкультурна	Фізична культура	3		3		3		3	
Усього		19+3+1		21+3+1		22+3		22+3	
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1		1		0		0	
Індивідуальні та групові заняття		0		0		0		0	
<i>Гранично допустиме тижневе навантаження на учня</i>		20		22		23		23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23		25		25		25	

Примітка. Навчальний план для 1-2-х класів розроблено за Державним стандартом початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688) і Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти».

Навчальний план для 3-4-х класів розроблено за Державним стандартом початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688) і Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти». Авторський колектив учасників проекту «Нова українська школа – 2» під керівництвом Шиян Р.Б.

Таблиця 4

2023-2024 н.р., «Світ чекає крилатих»

1-Д, 2-Б, 3-Г, 4-В, 4-Г класи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах інтегрованої освітньої системи «Світ чекає крилатих»		Кількість годин на тиждень у класах інтегрованої освітньої системи «Світ чекає крилатих»		Кількість годин на тиждень у класах інтегрованої освітньої системи «Світ чекає крилатих»		Кількість годин на тиждень у класах інтегрованої освітньої системи «Світ чекає крилатих»	
		1-Д		2-Б		3-Г		4-В, 4-Г	
Мовно-літературна	Українська мова	7		7		7		7	
	Іноземна мова (англійська)	2		3		3		3	
Математична	Математика	5		5		5		5	
Природнича	<i>Всесвіт</i>	3	2	3	2	3	2	3	2
Соціальна і здоров'язбережна			0,5		0,5		0,5		0,5
Громадянська та історична			0,5		0,5		0,5		0,5
Мистецька	Музичне мистецтво	2+1	1	3+1	1	4	1	4	1
Технологічна	Арт-технології		2		2		2		2
Інформатична	Інформатика		-		1		1		1
Фізкультурна	Фізична культура	3		3		3		3	
Усього		19+3+1		21+3+1		22+3		22+3	
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1		1		0		0	
Індивідуальні та групові заняття		0		0		0		0	
<i>Гранично допустиме тижневе навантаження на учня</i>		20		22		23		23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23		25		25		25	

Примітка. Навчальний план для 1-Д, 2-Б, 3-Г, 4-В, 4-Г класу розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» за Державним стандартом початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688), Нетиповою інтегрованою освітньою системою Цимбалару А.Д. «Світ чекає крилатих» для початкової школи закладів загальної середньої освіти, Листа МОН України №1/9-344 від 25.05.2018 р., апробовано й експериментально перевірено в межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової загальної освіти» (наказ МОН України №834 від 15.07.2016), Листа ДСЯО від 22.09.2020 року № 01/01-23/1115 «Щодо результатів експертизи освітньої програми»

Таблиця 5

2023-2024 н.р., «Інтелект України»

1-В, 1-Г, 2-А, 2-Г, 3-А, 3-В,
4-А класи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		Кількість годин на тиждень у класах		Кількість годин на тиждень у класах		Кількість годин на тиждень у класах	
		1-В, 1-Г		2-А, 2-Г		3-А, 3-В		4-А	
Мовно-літературна	Українська мова	6		6		6		6	
	Іноземна мова (англійська)	2		3		3		3	
Математична	Математика	3+1		3+1		4		4	
Мовно-літературна	<i>Інтегрований курс «Я пізнаю світ»</i>	8	1	8+ 1	1	8	1	8	1
Математична			1		1		1		
Природнича			2		2		2		
Технологічна			1		1		1		
Громадянська та історична			0,5		0,5		0,5		
Соціальна і здоров'язбережна			0,5		0,5		0,5		
Фізкультурна			1		1		1		
Мистецька			1		1		1		
Інформатична			Я пізнаю світ		-		-		-
	Інформатика	-	-	1	1				
Мистецька	Музичне мистецтво	1		1		1		1	
Фізкультурна	Фізична культура	2		2		2		2	
Усього		19+2+1 +1		20+2+1 +2		22+2+1		22+2+1	
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1		2		0		0	
Індивідуальні та групові заняття		0		0		0		0	
<i>Гранично допустиме тижневе навантаження на учня</i>		20		22		23		23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23		25		25		25	

Примітка. Навчальний план для 1-В, 1-Г, 2-А, 2-Г, 3-А, 3-В, 4-А класів розроблено за Державним стандартом початкової освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688), Нетиповою освітньою програмою початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України», наказ МОН України №1319 від 02.11.2016 р. «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 16.01.2017 р. № 67), Листа Міністерства освіти і науки України від 25.05.2018 р. № 1/9-344, Листа ДСЯО від 06.08.2020 №01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми Інтелект України»

РОЗДІЛ VIII. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (II СТУПЕНЯ)

Освітня програма базової середньої освіти окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №405) з навчанням українською мовою і вивченням мови національної меншини.

У 2023/2024 навчальному році у 5-х класах розпочинається впровадження (у 6-х – продовжується) Державного стандарту базової середньої освіти та організація навчального процесу за новою Типовою освітньою програмою, документом, у якому окреслено обов'язкові та рекомендовані підходи до розроблення та використання шкільних освітніх програм, сформовано варіанти типових навчальних планів та затверджено перелік модельних навчальних програм.

Навчальний план для 5-9 класів дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме навантаження на учнів не більше 33 годин. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. У них є інваріативна та варіативна складова. Варіативна складова використана на підсилення предметів інваріативної складової.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу школи за п'ятиденним навчальним тижнем. Поділ класів на групи здійснюється для вивчення:

- англійської мови (крім 9-А класу);
- інформатики;
- трудового навчання (крім 9-А класу).

8.1. Очікувані результати навчання здобувачів базової середньої освіти

Відповідно до вимог Державного стандарту визначено завдання, які має реалізувати педагог в рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання мають формувати ключові компетентності учнів:

- спілкування державною мовою;
- спілкування іноземними мовами;
- математична компетентність;
- основні компетентності у природничих науках і технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- уміння вчитися впродовж життя;
- ініціативність і підприємливість;
- соціальна і громадянська компетентності;
- обізнаність і самовираження у сфері культури;
- екологічна грамотність і здорове життя.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна і громадянська компетентності мають формуватися відразу засобами усіх предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека і сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямована на формування в учнів здатності застосувати знання і вміння в реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, допомагають формувати в учнів уявлення про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання в різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується через окремі предмети, предмети за вибором, позакласну навчальну роботу, роботу гуртків. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення і реалізація в освітньому процесі між предметних і внутрішньо предметних зв'язків. Їх використання посилить пізнавальний інтерес учнів до навчання, підвищить рівень їх загальної культури, створить умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду.

8.2. Вимоги до осіб, які здобувають базову середню освіту

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвиток компетентностей;
- перевірка досягнення компетентностей;
- корекція основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, брифінги, спектаклі, квести, інтерактивні та інтегровані уроки, відео-уроки. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентності крім уроків проводяться навчально-практичні заняття. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених в навчальних програмах окремих предметів.

8.3. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання(компетентності).

8.4. Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентності)

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання.

З метою неперервного відстеження результатів навчання, їх прогнозування та коригування проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень на районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей

освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Завдання моніторингу якості освіти:

- здійснення систематичного контролю за освітнім процесом в школі;
- створення власної системи неперервного і тривалого спостереження, оцінювання стану освітнього процесу;
- аналіз чинників впливу на результативність освітнього процесу, підтримка високої мотивації навчання;
- створення оптимальних соціально-психологічних умов для саморозвитку та самореалізації учнів і педагогів;
- прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й тенденцій розвитку освітнього процесу в школі.

Моніторинг в закладі здійснюють:

- директор школи та його заступники;
- засновник;
- органи, що здійснюють управління у сфері освіти;
- органи самоврядування, які створюються педагогічними працівниками, учнями та батьками;
- громадськість.

Основними формами моніторингу є:

- поточне опитування;
- результати тематичного оцінювання;
- проведення діагностичних робіт;
- проведення ДПА, ЗНО;
- участь учнів у I та II, III етапі Всеукраїнських предметних олімпіад, конкурсів;
- анкетування;
- стан працевлаштування учнів;
- перевірка документації;
- відвідування уроків, заходів.

Критерії моніторингу:

- об'єктивність;
- систематичність;
- відповідність завдань змісту досліджуваного матеріалу;
- надійність (повторний контроль іншими суб'єктами);
- гуманізм (в умовах довіри, поваги до особистості).

Очікувані результати:

- отримання результатів стану освітнього процесу в закладі;
- покращення функцій управління освітнім процесом,

накопичення даних для прийняття управлінських та тактичних рішень.

Підсумки моніторингу:

- підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах;
- за результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи;
- дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях методичних об'єднань вчителів, нарадах при директору, засіданнях педагогічної ради.

8.5. Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педпрацівників.
- Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання, визначених Державним стандартом.

РОЗДІЛ ІХ. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ (ШКОЛА ІІ СТУПЕНЯ)

5-А, 5-Б, 5-В, 5-Д класи

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Мовно-літературна»
		5-А клас	5-Б клас	5-В клас	5-Д клас	
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	6	4	Рекомендована – 11; мінімальна – 10; максимальна - 13
	Українська література	2	2	2	2	
	Зарубіжна література	1,5	1	1	1,5	
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5	3,5	
Математична	Математика	5	6	5	5	Рекомендована – 5; мінімальна – 4; максимальна - 6
Природничка	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2	2	Рекомендована – 2; мінімальна – 1; максимальна - 3
Соціальна і здоров'язберезувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	0,5	0,5	1	Рекомендована – 1,5; мінімальна – 1; максимальна - 3
	Етика/Культура добросусідства	0,5	0,5	0,5	0,5	
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	2	1	1	1	Рекомендована – 1; мінімальна – 1; максимальна - 2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5	1,5	Рекомендована – 1,5; мінімальна – 1; максимальна - 2
Технологічна	Технології	1	1	1	2	Рекомендована – 2; мінімальна – 1; максимальна - 3
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	Рекомендована – 2; мінімальна – 1; максимальна - 3
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	
Разом		26+3	25+3	26+3	26+3	
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0	0	0	
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	28	28	
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		26+3	25+3	26+3	26+3	

Примітка: для 5-А, 5-Б, 5-В, 5-Д класів розроблено за типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженою наказом Міністерством освіти і науки України від 19.02.2021 року № 235 (додатки 1, 3).

5-Г клас, інноваційний освітній проєкт всеукраїнського рівня за темою «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування базової середньої освіти» («Ліга крилатих)»

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		5-Г клас
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Література	3
	Іноземна мова (англійська)	4
Математична	Математика	5
Природнича, громадянська й історична, соціальна та здоров'язбережувальна	Всесвіт. Природнича галузь.	3
	Всесвіт. Громадянська й історична галузь. Соціальна галузь	3,5
Інформатична	Інформатика	1,5
Мистецька й технологічна	Арт-технології. Технології	1
	Арт-технології. Образотворче мистецтво	1
	Арт-технології. Музичне мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом		27+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0
Гранично допустиме навчальне навантаження		28
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		27+3

Примітка: для 5-Г класу розроблено за Нетиповою інтегрованою освітньою системою Цимбалару А.Д. для закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою, що впроваджуватимуть інноваційний освітній проєкт всеукраїнського рівня «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування базової загальної освіти» на квітень 2021 – грудень 2026 роки (наказ МОН України № 484 від 29.04.2021).

6-ї класи

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Мовно-літературна»
		6-А клас	6-Г клас	6-Б, В, Д, Е класи	
Мовно-літературна	Українська мова	4	6	4	Рекомендована – 11; мінімальна – 10; максимальна - 13
	Українська література	2	2	2	
	Зарубіжна література	1,5	1	1,5	
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5	
Математична	Математика	6	5	5	Рекомендована – 5; мінімальна – 4; максимальна - 6
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2	Рекомендована – 4; мінімальна – 2; максимальна - 5
	Географія	2	2	2	
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1	Рекомендована – 1,5; мінімальна – 1; максимальна - 3
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія.	2	2	2	Рекомендована – 2; мінімальна – 1,5; максимальна - 3
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5	Рекомендована – 1,5; мінімальна – 1; максимальна - 2
Технологічна	Технології	1	1	2	Рекомендована – 2; мінімальна – 1; максимальна - 3
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	Рекомендована – 2; мінімальна – 1; максимальна - 3
	Образотворче мистецтво	1	1	1	
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	
Разом		28,5+3	29+3	28,5+3	
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0	0	
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	31	31	
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28,5+3	29+3	28,5+3	

Примітка: для 6-х класів розроблено за типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженою наказом Міністерством освіти і науки України від 19.02.2021 року № 235 (додатки 1, 3).

7-9-і класи

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
		7-А, Б, В, Г, Д класи	8-А, Б, В, Г, Д класи	9-А, Б, В, Г, Д, Е класи
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3
	Мова національної меншини (російська)	-	-	-
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3
Разом		28+3	28,5+3	30+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		0	0	0
		7-А, Б, В, Г, Д класи	8-А, Б, В, Г, Д класи	9-А, Б, В, Г, Д, Е класи
Курси за вибором				
Факультативи				
<i>Гранично допустиме навчальне навантаження</i>		32	32	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	28,5+3	30+3

Примітка. для 5-9-х класів розроблено за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 405 (таблиця 1).

РОЗДІЛ X. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (ІІІ СТУПІНЬ)

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. №408, таблиці 2,3).

Навчальний план для 10-го класу розроблено відповідно до Державного стандарту. Він передбачає години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових, профільних і спеціальних курсів, а також години на факультативи, індивідуальні заняття. Навчальний план для 10-х класів передбачає поглиблене вивчення української мови та історії України. Обов'язково вибірково предмети розподілені у 10-му класі на предмети «Інформатика» та «Мистецтво» (по 1,5 години).

Навчальний план для 11-х класів розроблено відповідно до Державного стандарту. Він передбачає години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових, профільних і спеціальних курсів, а також години на факультативи, індивідуальні заняття. Навчальний план для 11-х класів передбачає поглиблене вивчення української мови та історії України. Обов'язково вибірково предмети розподілені у 11-х класах на предмети «Інформатика» та «Мистецтво» (по 1,5 години).

Години варіативної складової навчального плану передбачаються на:

- в 11-А, 11-Б класах - з української мови (2 години), історії України (1,5 години), математики (2 години).

Навчальні плани зорієнтовані на роботу школи за п'ятиденним навчальним тижнем. Поділ класів на групи здійснюється для вивчення:

- англійської мови;
- інформатики;
- фізичної культури;
- Захист України.

РОЗДІЛ XI. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ (ШКОЛА III СТУПЕНЯ)

10-11-і класи

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
	10-А	10-Б	11-А	11-Б	11-В
Українська мова	2+2	2+2	2+2	2+2	2+2
Українська література	2	2	2	2	2
Зарубіжна література	1	1	1	1	1
Іноземна мова (англійська)	2	2	2	2	2
Історія України	1,5+1,5	1,5+1,5	1,5+1,5	1,5+1,5	1,5+1,5
Всесвітня історія	1	1	1	1	1
Громадянська освіта	2	2	-	-	-
Громадянська освіта: людина і світ	-	-	-	-	-
Громадянська освіта: економіка	-	-	-	-	-
Художня культура	-	-	-	-	-
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+2	3+2	3+2	3+2	3+2
Алгебра	-	-	-	-	-
Геометрія	-	-	-	-	-
Астрономія	-	-	-	-	-
Біологія	-	-	-	-	-
Біологія і екологія	2	2	2	2	2
Географія	1,5	1,5	1	1	1
Екологія	-	-	-	-	-
Фізика	-	-	-	-	-
Фізика і астрономія	3	3	4	4	4
Хімія	1,5	1,5	2	2	2
Технології (МНВЦ)	-	-	-	-	-
Інформатика	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Мистецтво	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Фізична культура	3	3	3	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Разом	27+3+5,5	27+3+5,5	26+3+5,5	26+3+5,5	26+3+5,5
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття	1	1	1	1	1
Курси за вибором					
Курс за вибором з математики: Апостолова Г.В., Прокопенко Н.С. «Розв'язування задач з параметром»	1	1	1	1	1
Факультативи, індивідуальні та групові заняття					
<i>Гранично допустиме навантаження на учня</i>	33	33	33	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	36,5	36,5	35,5	35,5	35,5

Примітка. Навчальний план розроблено для 10, 11-х класів за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом МОН освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 408 (таблиця 2, таблиця 3).

РОЗДІЛ XII. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках профільної середньої освіти. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти III ступеня формує у здобувачів освіти наступні *ключові компетентності*:

1) Спілкування державною (і рідною - у разі відмінності) мовами. *Уміння*: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іноземних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.

2) Спілкування іноземними мовами. *Уміння*: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. *Ставлення*: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

3) Математична компетентність. *Уміння*: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ,

інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. *Ставлення:* усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.

4) Компетентності у галузі природничих наук. *Уміння:* розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. *Ставлення:* усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.

5) Інформаційно-цифрова компетентність. *Уміння:* структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. *Ставлення:* критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.

6) Уміння вчитися впродовж життя. *Уміння:* визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. *Ставлення:* усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

7) Ініціативність і підприємливість. *Уміння:* генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. *Ставлення:* ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

8) Соціальна і громадянська компетентності. *Уміння:* висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку

на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. *Ставлення:* ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

9) Обізнаність і самовираження у сфері культури. *Уміння:* грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). *Ставлення:* культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

10) Екологічна грамотність і здорове життя. *Уміння:* аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. *Ставлення:* усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток»,

«Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є

соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети - виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

РОЗДІЛ XIII. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ РОЗПОЧНУТЬ ЗДОБУТТЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ. РЕКОМЕНДОВАНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Профільна середня освіта здобувається після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали ДПА на поточного року повинні розпочати здобуття профільної середньої освіти.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

13.1. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основною формою організації освітнього процесу у закладі є урок, як форма організації освітнього процесу, при якій педагог протягом точно встановленого часу керує колективною пізнавальною та іншою діяльністю постійної групи учнів з урахуванням особливостей кожного з них, використовуючи види, засоби і методи роботи, що створюють сприятливі умови для того, щоби всі учнів опановували основи досліджуваного предмета безпосередньо у процесі навчання, а також для виховання пізнавальних здібностей та духовних сил школярів, формування ключових компетентностей. Вимоги до уроку, як основної форми організації освітнього процесу у закладі, наступні: використання новітніх досягнень науки, передової педагогічної практики, побудова уроків на основі закономірностей освітнього процесу;

- реалізація на уроці в оптимальному співвідношенні всіх дидактичних принципів і правил;
- забезпечення належних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів, потреб;
- установа усвідомлюваних учнями міжпредметних зв'язків;
- зв'язок з раніше набутими знаннями й уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку учнів;
- мотивація й активізація розвитку всіх сфер особистості;
- логічність та емоційність усіх етапів освітнього процесу;
- ефективне використання педагогічних засобів;
- зв'язок з життям, педагогічною діяльністю, особистим досвідом учнів;
- формування ключових компетентностей;
- ретельна діагностика, прогнозування, проектування і планування кожного уроку.

У залежності від дидактичних цілей і ланок освітнього

процесу, реалізованих на уроці, у закладі використовуються наступні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та /або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Під час конструювання уроку на основі кожної ланки освітнього процесу вчитель може використовувати наступні його видові типи або їх елементи: навчальна лекція, конференція, диспут, консультація, семінар, віртуальна подорож, форум, квест, інтегрований урок, відео-урок, проблемний урок, ділова гра, урок-конкурс, рольова гра.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, урок-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні та інтегровані уроки, проблемні уроки, прес-конференції, ділові ігри. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

13.2. Опис та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти в освітньому закладі

Враховуючи, що метою освітньої діяльності в цілому є формування компетентностей у учнів, якість освіти слід розуміти як комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективно формування компетентності та професійної свідомості.

Відповідно, в комплексі характеристик «якість освіти» можна виділити

три групи характеристик:

- характеристики якості умов створених для досягнення мети освіти;
- характеристики якості освітнього процесу, спрямованого на досягнення мети освіти;
- характеристики якості результату освіти.

Якість умов для досягнення мети освіти можна охарактеризувати через наступні характеристики:

- якість кадрового забезпечення реалізації освітньої програми;
- якість науково-методичної бази навчально – виховного процесу;
- відповідність матеріально-технічної бази реалізації освітньої програми її цілям.

Якість освітнього процесу в КЗ «ЗШ I-III ст. №18 ВМР» доцільно визначати через наступні характеристики:

- відповідність змісту освіти вимогам чинних Державного стандарту освіти та навчальних програм;
- відповідність освітніх технологій, які застосовуються в освітньому процесі його цілям;
- якість організації освітнього процесу та управління ним;
- дотримання медико-санітарних вимог до організації освітнього процесу.

Якість результату освіти в умовах навчально-виховного комплексу можна визначати через такі характеристики:

- сформованість ключових компетенцій відповідно до року навчання, ступеню освіти;
- готовність учнів до усвідомленого, з врахуванням власних індивідуальних здібностей та особливостей, вибору подальшого напрямку професійного становлення в системі закладів вищої освіти.

Основним інструментом системи внутрішнього забезпечення якості освіти в закладі є моніторинг якості освіти.

13.3. Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентності)

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання.

З метою неперервного відстеження результатів навчання, їх прогнозування та коригування проводяться моніторингові дослідження

навчальних досягнень на районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

13.4. Завдання моніторингу якості освіти:

- здійснення систематичного контролю за освітнім процесом в школі;
- створення власної системи неперервного і тривалого спостереження, оцінювання стану освітнього процесу;
- аналіз чинників впливу на результативність освітнього процесу, підтримка високої мотивації навчання;
- створення оптимальних соціально-психологічних умов для саморозвитку та самореалізації учнів і педагогів;
- прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й тенденцій розвитку освітнього процесу в школі.

Моніторинг в закладі здійснюють:

- директор школи та його заступники;
- засновник;
- органи, що здійснюють управління у сфері освіти;
- органи самоврядування, які створюються педагогічними працівниками, учнями та батьками;
- громадськість.

Основними формами моніторингу є:

- поточне опитування;
- результати тематичного оцінювання;
- проведення діагностичних та перевірних робіт;
- проведення ДПА,ЗНО;
- участь учнів у I та II, III етапі Всеукраїнських предметних олімпіад, конкурсів;
- анкетування;
- стан працевлаштування учнів;
- перевірка документації;
- відвідування уроків, заходів.

Критерії моніторингу:

- об'єктивність;
- систематичність;
- відповідність завдань змісту досліджуваного матеріалу;
- надійність (повторний контроль іншими суб'єктами);
- гуманізм (в умовах довіри, поваги до особистості).

Очікувані результати:

- отримання результатів стану освітнього процесу в закладі;
- покращення функцій управління освітнім процесом, накопичення даних для прийняття управлінських та тактичних рішень.

Підсумки моніторингу:

- підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах;
- за результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи;
- дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях методичних об'єднань вчителів, нарадах при директору, засіданнях педагогічної ради.

13.5. Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.
- Система внутрішнього забезпечення якості складається з тих же компонентів, що і у базовій школі.
- Освітня програма школи III ступеня передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) визначених Державним стандартом.

РОЗДІЛ XIV. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

На виконання статей 19-20 Закону України «Про освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг», постанови Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 року № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (зі змінами); Типових штатних нормативів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 06.12.2010 р. № 1205 (зі змінами); наказу Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 р. № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти», Наказ МОН від 23.04.2018 № 414 «Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти» (зі змінами), Лист МОН від 31.08.2020 р. № 1/9-495 «Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році» (посадові обов'язки та функції асистента вчителя, дистанційне навчання дитини з ООП, функції асистента учня); Лист МОН від 30.08.2021р. № 1/9-436 «Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році» (зміст освітньої діяльності (типові освітні програми, критерії оцінювання, перелік навчальної літератури та навчальних програм); організація інклюзивного навчання в закладах освіти; проведення корекційно-розвиткових занять); Лист МОН від 06.09.2022р. № 1/10258-22 «Про організацію освітнього процесу дітей з ООП у 2023/2024 н.р.», висновків «Інклюзивно-ресурсного центру №1», заяв батьків та з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання їх соціалізацію та інтеграцію в суспільстві в закладі створено три класи: перший (1-Б клас, у 2023-2024 н.р.), другий (2-В клас, у 2022-2023 н.р. – 1-В клас) та п'ятий (4-Д клас, у 2019-2020 н.р. – 1-Д клас) класи з інклюзивним навчанням, де навчаються по одній особі з особливими освітніми потребами. Для організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі створені умови для:

- забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень закладу дітей з ООП;
- забезпечення необхідними навчально-методичними і наочно-

дидактичними посібниками та індивідуальними технічними засобами навчання;

- облаштування ресурсної кімнати для психологічного розвантаження та для проведення корекційно-розвиткових занять;

- облаштування кабінету практичного психолога для психологічного розвантаження;

- забезпечення відповідними педагогічними кадрами.

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітньому навчальному закладі на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. Освітній процес у класі з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Для учнів 1-Б, 2-В, 5-Д класів (з інклюзивним навчанням) навчальний план складено за Типовим навчальним планом для початкової школи з навчанням українською мовою під керівництвом Шияна Р.Б. (НУШ - 2) затверджений рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22.02.2018 р. та наказами Міністерства освіти та науки України від 08.10.2019 р. №1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти», від 08.10.2019 р. № 1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 5-х класів закладів загальної середньої освіти». Авторський колектив учасників проекту «Нова українська школа – 2» під керівництвом Шияна Р.Б.

Команда супроводу розробляє комплексну програму розвитку для кожної дитини з особливими освітніми потребами, що допомагає педагогічному колективу пристосувати освітнє середовище до потреб дитини. Індивідуальна програма розвитку розробляється командою супроводу (заступник директора з навчально-виховної роботи, вчителі, асистент вчителя, практичний психолог, соціальний педагог, медична сестра та інші) із обов'язковим залученням батьків, з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання дитини з особливими освітніми потребами. Вона містить загальну інформацію про учня, систему додаткових послуг, види необхідної адаптації та модифікації навчальних матеріалів, індивідуальну навчальну програму. Індивідуальні програми розвитку особи з ООП формують в АС «ІРЦ» info@isuo.org

Оформлення та ведення відповідної документації покладається на

асистентів вчителів. Вся інформація повинна бути максимально точною, оскільки вона є підґрунтям для подальшого розроблення завдань. Протягом всього навчального року здійснюється психолого-педагогічний, методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами працівниками соціально-психологічної служби (практичним психологом, соціальним педагогом) закладу та педагогічними працівниками. Практичний психолог закладу надає систематичну консультативну допомогу педагогічним працівникам, які викладають в інклюзивному класі, у створенні сприятливих умов адаптації, психологічно комфортного перебування в учнівському колективі учня з особливими освітніми потребами, вивчає стан адаптації. Розклад уроків складений з урахуванням індивідуальних особливостей його навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог. Особливістю освітнього процесу дитини з особливими освітніми потребами є його корекційна спрямованість. В індивідуальному навчальному плані передбачені години для проведення корекційно-розвиткових занять з урахуванням висновку «Інклюзивно-ресурсного центру №1» та рівня підтримки.

Такі години не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого навчального навантаження дитини з особливими освітніми потребами.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться практичним психологом, учителем-логопедом, учителем-дефектологом, учителем-реабітологом. Особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу забезпечує асистент вчителя, який бере участь у розробленні та виконанні індивідуальних навчальних планів та програм, адаптує навчальні матеріали з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами.

Оцінювання навчальних досягнень дитини з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою. Учні з ООП залучаються до позакласних і позашкільних заходів з урахуванням її інтересів, побажань, індивідуальних особливостей та стану їх здоров'я.

Для особи з ООП Колібабчука Назарія Олександровича, учня 5-Д класу, згідно 5 рівня підтримки заплановані корекційно-розвиткові заняття у кількості 8 годин на тиждень з наступними фахівцями, а саме: вчителем-логопедом – 2 год, вчителем-дефектологом – 2 год, практичним психологом – 2 год, вчителем-реабітологом – 2 год.

Корекційно-розвиткові програми для занять з Колібабчуком Н.О.

№ з/п	Найменування корекційно-розвиткового заняття (послуги)	Прізвище, ім'я, по батькові фахівця, який проводить корекційно-розвиткові заняття	Кількість занять на тиждень, годин
1.	Корекція розвитку (корекція когнітивного розвитку) Сак Т.В., Прохоренко Л.І., 2016 р.	практичний психолог Ванжула А.О.	2
2	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» Омельченко І.М., Федорович Л.О.	вчитель-логопед Гиренко А.С.	2
3	Навчальна програма дисципліни «Основи дефектології». Автори: Прокопович Є.М., Вакуліч Т.М.	вчитель-дефектолог Гиренко А.С.	2
4	Модельна навчальна програма «Фізична культура» для 5-6 класів спеціальних ЗЗСО для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку Прибега О.М., Василенко Н.А.	вчитель-реабітолог Мармитко М.В.	2

Розклад проведення корекційно-розвиткових занять з Колібабчуком Н.О.

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
0 урок реабітолог 08.00 – 08.25	0 урок РМ 08.00 – 08.25	0 урок ОД 08.00 – 08.25	0 урок РМ 08.00 – 08.25	0 урок ОД 08.00 – 08.25
	6 урок психолог 14.25 – 14.50	6 урок реабітолог 13.30 – 13.55	6 урок психолог 14.25 – 14.50	

Для особи з ООП Похилюк Анастасії Володимирівни, учениці 2-В класу, згідно 3 рівня підтримки заплановані корекційно-розвиткові заняття у кількості 4 годин на тиждень з наступними фахівцями, а саме: вчителем-логопедом – 3 год, практичним психологом – 1 год.

Корекційно-розвиткові програми для занять з Похилюк А.В.

№ з/п	Найменування корекційно-розвиткового заняття (послуги)	Прізвище, ім'я, по батькові фахівця, який проводить корекційно-розвиткові заняття	Кількість занять на тиждень, годин
1.	Розвиток загальної, дрібної та артикуляційної моторики. Розвиток пізнавальних процесів (наочно-образного мислення, уваги, уяви, пам'яті), причинно-наслідкових зв'язків Чеботарьова О.В.	практичний психолог Ванжула А.О.	1
2	Корекційно-розвивальна програма з розвитку мовлення. Автори: Хайдарова О.С., Заремба В.В.	вчитель-логопед Гиренко А.С.	2

Розклад проведення корекційно-розвиткових занять з Похилюк А.В.

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
6 урок психолог 13.25 – 13.50		1 урок РМ 08.30 – 08.55	1 урок РМ 08.30 – 08.55	1 урок РМ 08.30 – 08.55

Для особи з ООП Якименка Олександра Михайловича, учня 1-Б класу, згідно 4 рівня підтримки заплановані корекційно-розвиткові заняття у кількості 6 годин на тиждень з наступними фахівцями, а саме: вчителем-логопедом – 1 год, вчителем-дефектологом – 2 год, практичним психологом – 2 год, вчителем-реабілітологом – 1 год.

Корекційно-розвиткові програми для занять з Якименком О.М.

№ з/п	Найменування корекційно-розвиткового заняття (послуги)	Прізвище, ім'я, по батькові фахівця, який проводить корекційно-розвиткові заняття	Кількість занять на тиждень, годин
1.	Корекція розвитку. Сак Т.В., Прохоренко Л.І.	практичний психолог Ванжула А.О.	2
2	Корекційно-розвивальна програма з розвитку мовлення. Автори: Хайдарова О.С., Заремба В.В.	вчитель-логопед Гиренко А.С.	1
3	Навчальна програма дисципліни «Основи дефектології». Автори: Прокопович Є.М., Вакуліч Т.М.	вчитель-дефектолог Гиренко А.С.	2
4	Типова освітня програма початкової освіти. Цикл І, Шиян Р.Б.	вчитель-реабілітолог Мармитко М.В.	1

Розклад проведення корекційно-розвиткових занять з Якименком О.М.

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
0 урок психолог 08.00 – 08.25	6 урок ОД 13.25 – 13.50	0 урок психолог 08.00 – 08.25	6 урок ОД 13.25 – 13.50	0 урок реабілітолог 08.00 – 08.25
		6 урок РМ 13.25 – 13.50		

РОЗДІЛ XV. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАННЯ В НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Загальноосвітній заклад потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства. Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюватися у формі співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Проводяться оглядові консультації, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. У закладі широко впроваджуються інформаційно- комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію даного учня до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями. Вчителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи. Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, програмовані засоби навчання та інше. Вчителі не тільки самі

активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створенні вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІК-компетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

РОЗДІЛ XVI. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом моніторингу якості проведення навчальних занять, моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей); проведення контрольних випробувань учнів; участі учнів закладу у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проектів та участі в роботі МАН; аналізу результатів участі учнів у ДПА і ЗНО.

РОЗДІЛ XVII. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.

Для виконання освітніх програм закладу на 2023/2024 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріативної частини; курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти – «модель випускника».

Державний стандарт початкової освіти

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>

Перелік навчальних програм:

- <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf>
- <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyyan.pdf>
- Освітня програма «Світ чекає крилатих» (науковий керівник Цимбалару А.Д.) Лист ДСЯО від 22.09.2020 №01/01-23/1115;
- Освітня програма "Інтелект України" (науковий керівник Гавриш І.В.) Лист ДСЯО від 06.08.2020 №01/01-23/929;
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-kursiv-za-viborom-fakultativiv>
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11->
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

РОЗДІЛ XVIII. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Відповідно до статті 15 (розділ XII) Закону України «Про освіту» структура навчального року, тривалість навчального тижня, інші форми організації освітнього процесу встановлюються загальноосвітнім навчальним закладом середньої освіти у межах часу, передбаченого програмою.

2023/2024 навчальний рік розпочинається 01 вересня 2023 року та закінчується не пізніше 28 червня 2024 року. Орієнтовна структура навчального року, затверджена педагогічною радою закладу від 01.09.2023 року, протокол №1:

I семестр: 01.09-22.12;

II семестр: 08.01-31.05.

Всього – 175 днів.

Канікули:

- осінні: 23.10-29.10;
- зимові: 22.12-07.01;
- весняні: 25.03-31.03

Для учнів перших класів встановлюються додаткові канікули, орієнтовно, з 19.02.2024 року по 25.02.2024 року.

Орієнтовна дата проведення свята «Останній дзвоник» - 31 травня 2024 року. Дата вручення документів про освіту буде визначена додатково (в залежності від термінів проведення ДПА, НМТ; попередньо – 14.06.2023 року – 9-і класи, 21.06.2023 року – 11-і класи). Перелік предметів державної підсумкової атестації визначається Міністерством освіти і науки України. Терміни їх проведення визначаються навчальним закладом. Орієнтовні терміни проведення ДПА для 4-х класів – остання декада травня 2024 року; для 9-х класів – календарний тиждень після закінчення навчального року. Комунальний заклад «Вінницький ліцей № 18» працює з 8 години ранку до 20.15 вечора.

Початок занять у закладі о 8.30 год.

В ліцеї – 51 клас, в яких навчається 1641 учень.

Учні навчаються в одну зміну (4-і класи – в проміжну):

- ✓ на першій зміні працюють:
  - початкова школа – з 8.30 години до 13.10 години;
  - учні 5-11-х класів – з 8.30 до 16.05.
- ✓ на проміжній зміні працюють (з 13.25 до 17.30 год.):
  - 4-А, 4-Б 4-В, 4-Г, 4-Д класи.

Навчальний процес організовано за 5-денним тижневим режимом занять.

Встановлено таку тривалість уроків:

- ✓ у перших класах – 35 хвилин;

- ✓ у 2-4-х класах – 40 хвилин;
- ✓ у 5-11-х класах – 45 хвилин.

Встановлено таку тривалість перерв та розклад дзвінків:

– для учнів 2, 3-х класів:

Номер уроку	Початок уроку	Кінець уроку	Тривалість перерви (хвилин)
1	8.30	9.10	15
2	9.25	10.05	20
3	10.25	11.05	25
4	11.30	12.10	20
5	12.30	13.10	

– для учнів 1-х класів:

Номер уроку	Початок уроку	Кінець уроку	Тривалість перерви (хвилин)
1	8.30	9.05	20
2	9.25	10.00	25
3	10.25	11.00	30
4	11.30	12.05	25
5	12.30	13.10	

– для учнів 4-х класів:

Номер уроку	Початок уроку	Кінець уроку	Тривалість перерви (хвилин)
1	13.25	14.05	20
2	14.25	15.05	10
3	15.15	15.55	10
4	16.05	16.45	5
5	16.50	17.30	

– для учнів 5-11-х класів:

Номер уроку	Початок уроку	Кінець уроку	Тривалість перерви
1	8.30	9.15	10
2	9.25	10.10	15
3	10.25	11.10	20
4	11.30	12.15	15
5	12.30	13.15	15
6	13.30	14.15	10

7	14.25	15.10	10
8	15.20	16.05	

Індивідуальна робота з учнями (педагогічна підтримка), робота шкільних гуртків, секцій: 15.15 – 20.00

Робота групи продовженого дня: 12.15 – 18.15

Закриття ліцею: 20.15

РОЗДІЛ XIX. МОДЕЛЬНІ ТА НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-Х КЛАСІВ,
КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ

<https://drive.google.com/drive/folders/1Eeoithxu2ZB3asW0iWhKRXbocUoWWvK?usp=sharing>